

ชื่อสมุนไพร ตะไคร้

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cymbopogon citratus* (DC.)

Stapf.

ชื่อสามัญ Lemongrass

ชื่อท้องถิ่น คาหอม (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), หัวอตะโป (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน), จะไคร (ภาคเหนือ), ตะไคร้ (ภาคกลาง), ไคร (ภาคใต้), เหลอะเกรย เชิดเกรย (เขมร สุรินทร์), หัวสิงโค (เขมร ปราจีนบุรี)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก ประเภทหญ้า สูงประมาณ 0.7 – 1.0 เมตร เหง้าใต้ดินมีกลิ่นเฉพาะ ลำต้นเป็นกอใหญ่มีข้อเห็นชัดเจน ข้อและปล้องสั้นมาก มีไขปกคลุมตามข้อ ลักษณะเป็นแท่งทรงกระบอก ยาว แข็ง และเกลี้ยง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ แคบยาว กว้าง 1 - 2 เซนติเมตร ยาว 70 - 100 เซนติเมตร ใบรูปหอกแกมรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ขอบใบเรียบสากคม มีขนเล็กน้อย ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบเรียวเป็นกาบซ้อนกัน กาบใบสีเขียวฉ่ำหรือขาวปนม่วง ยาวและหนาหุ้มข้อและปล้องแน่น แผ่นใบสีเขียว มีเส้นใบขนานตามยาว สีขาวนวล เส้นกลางใบแข็ง ผิวใบสากทั้งสองด้าน มีกลิ่นหอมเฉพาะ

ดอก ช่อแบบช่อแยกแขนง ที่ปลายยอดมีช่อดอกย่อย 1 – 12 ช่อ และมีใบประดับรองรับ ช่อดอกย่อยแบนออกเป็นคู่ ช่อหนึ่งไม่มีก้าน และอีกช่อหนึ่งมีก้าน มีรังไข่แบบเหนียวงกลีบ

ผล ผลแห้งแบบธัญพืช เมล็ดเดี่ยว

การนำไปใช้ประโยชน์

ใช้ทำน้ำตะไคร้หอม น้ำตะไคร้ใบเตย ช่วยดับร้อนแก้กระหาย แก้ปัญหาผมแตกปลาย การปลูกตะไคร้ร่วมกับผักชนิดอื่น จะช่วยป้องกันแมลง นำมาใช้เป็นส่วนประกอบของสารระงับกลิ่นต่าง เช่น กลิ่นคาวปลา สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิด เช่น เครื่องปรุงรสบ้าง ตะไคร้แห้งสำหรับชงดื่ม นิยมนำมาใช้ประกอบอาหารหลายชนิด เช่น ต้มยำ ยำ

สรรพคุณทางยา

1. สารสกัดจากตะไคร้มีส่วนช่วยในการป้องกันโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่
2. ใบสด รักษาอาการไข้
3. ต้น รักษาโรคหอบหืด ช่วยแก้อาการเสียดแน่นเสบบริเวณหน้าอก

4. หัว ช่วยแก้และบรรเทาอาการปวดท้อง ท้องอืดท้องเฟ้อ
5. หัว รักษาโรคนิว
6. น้ำมันหอมระเหยช่วยต่อต้านเชื้อราบนผิวหนัง

เอกสารอ้างอิง

คณะเภสัชศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2565). ข้อมูลพืชสมุนไพร. สืบค้น 15 มีนาคม 2565, จาก <https://pharmacy.su.ac.th/ตะไคร้/>

เมดไทย. (2563) ตะไคร้. สืบค้น 30 มีนาคม 2565, จาก <https://medthai.com/ตะไคร้/>